

(Infosud, 17.12.2010)

Изве



штај Дика Мартија о трговини људским органима на Косову је једногласно усвојен прошлог четвртка у Паризу у Комисији парламентарне скупштине Савета Европе. Дик Марти се нада да ће ова открића покренути „динамику истине“.

Тренутни премијер Хашим Тачи ће поднети оптужбу против Вас. Да ли вас то брине?

Већ сам доживео тако нешто у време када сам поднео извештај о тајним затворима 2007. године. Хтели су да ме пошаљу на суд. Данас више нико не оспорава да ти затвори постоје. Господин Тачи може да ради шта хоће. То ме не плаши...

Како објашњавате чињеницу да је требало више година да се чињенице успоставе?

Већина држава је била добро упућена на њих. Многе обавештајне службе – немачке, британске, италијанске, грчке – као и Еф-Би-Ај (FBI), су послали извештаје о злочиначким активностима Тачијеве групе различитим министарствима иностраних послова. Али су се они определили за политички опортунизам. Оно што је данас ново је то да их је неко објавио.

Да ли мислите да је Швајцарска учествовала у том политичком опортунизму?

Знам да је Господин Тачи био непожељна особа у Швајцарској у неком периоду. Берн је дакле знао да су постојали неки проблеми. Јер не верујем да се савршено часним људима забрањује улазак у земљу.

Али Швајцарска је одиграла важну улогу у признању независности Косова 2008. године.

У то време сам био председник комисије за инострану политику, и као и друге колеге, сматрали смо да је швајцарско признање Косова било пребрзо. Мислим да је међународна заједница знала ко су лидери ОВК. Пре неколико година је ОВК био сматран терористичким покретом.

Да ли информације које се налазе у том извештају могу да послуже као докази у судским истрагама?

Извештај садржи доста документованих индикација које би требало да подстакну било који судски орган да отвори независну и дубљу истрагу. Оно што сам успео да откријем са мало средстава – било смо екипа са троје људи и са пола радног времена – један мотивисан судски орган, и који би наравно имао политичку подршку, могао би не само да га потврди, већ и да открије још више тога. Проблем је у томе што, када су се определили за политички опортунизам, мислили су да више нема потребе бавити се прошлошћу. Међутим, будућност једне државе не може да се оснива на лажима и на неизреченом. Сви на Косову знају шта се дешавало. Али ћуте из страха. Подсећам вас да су многи сведоци ликвидирани пре него што су могли да се изјасне на суду у Хагу. Пре Харадинајевог суђења су чак сви били поубијани (девет убијених сведока пре суђења бившег ОВК команданта Рамуша Харадинаја). Како мислите да људи под таквим околностима смеју да причају?

Шта Вам је било најтеже када сте водили ту истрагу?

Зид тишине. Балканско друштво је веома кланско и поштује принципе омерте (мафијашки закон тишине). Многима је боље да проведу пар година у затвору него да одају имена одговорних. Али неки су пристали да причају јер су били сигурни у то да ћу штитити своје изворе.

Да ли остају неке неразјашњене зоне?

Трговина органима је међународно распрострањена на забрињавајући начин. То је феномен који превазилази Косово и против којег се боримо на незадовољавајући начин.

„Сви на Косову знају шта се дешавало. Али ћуте из страха“

Пише: Дик Марти
недеља, 19 децембар 2010 01:37

То је трагедија која сигурно има више жртава од тероризма.

Да ли знате нешто више о примаоцима тих органа у 1999. години и о умешаним државама?

Да, знам нешто више, али нисмо дали све детаље у знак поштовања тренутног суђења о трговини органима који се десио 2006. године у клиници Медикус у Приштини, и то испред носа међународних званичника. Убеђен сам у то да се делимично ради о истим особама које су умешане у трговину из периода 1999-2000. Такође нисам желео да ме оптуже да утичем на суђење.

Да ли сте контактирали Карлу Дел Понте како бисте разговарали о резултатима ваше истраге?

Срео сам је прошле године. Потврдила ми је да се узорци из те жуте куће налазе у архивама суда. Али када сам их затражио, ма моје чудо су ми рекли да су уништени. Тако да никаква дубља анализа није била могућа.

Шта очекујете од објављивања извештаја?

Када су ми наручили тај извештај у Савету Европе, нисам био одушевљен, али сам га урадио што савесније могуће. Сада је на надлежним властима да расветле цео случај. Надам се да ће извештај покренути динамику истине која ће охрабрити друге сведоке да причају.

Разговор водила Карол Ван

(Превод: Светлана Максовић)